

Betlehem

Byen der vår Frelser ble født

Av Kjell Ivar Maudal.

Inn i det Hellige land.

Under min tjeneste for FN i Libanon, fikk min kone og jeg oppfylt et av våre høyeste ønsker. Ønsket om å besøke det Hellige land. Det land som til alle tider har øvd en egen tiltrekning på oss mennesker, og som vi ble kjent med under skoledagenes bibelhistorietimer. Det land der Jesus ble født og der han døde på korset for oss. Det land der den kristne kirke fikk sin begynnelse. Det som skjedde der for 2000 år siden, fikk vidtrekkende følger også for vår historie og vår måte å tenke på.

”Når Herren din Gud fører deg inn i et godt land, et land med rinnende bekker, med kilder og dype vann, som veller frem i dalene og på fjellene....”

(5. Mosebok 8:7)

Sørveien til Betlehem.

Tidlig på morgenen passerte vi grensebyen Metulla, som på betyr ”utsyn, overblikk”, og inn i Israel. (grensen i Nord mellom Libanon og Israel). Veien vi fulgte gikk den samme ruten som på Jesu tid var karavaneveien nordover til Damaskus, og som Jesus må ha brukt på vei til Cæsarea Filippi. Vi kjørte sørover i det bibelske landskapet og noen kilometer utenfor Jerusalem kunne vi på en høyde se Betlehem. Byens navnet har to betydninger, *Bet Lehem* ”brødhuset” på hebraisk og *Bet Lahm* ”kjøtthuset” på arabisk. Første gangen vi møter Betlehem i Bibelen, er i forbindelse med Rakels død. Rakel er de eneste av alle patriarker og matriarker som ikke er begravet i Hebron. Dernest finner vi byen som sted for Ruts historie, hun som ble stammor for Davidætten. Og så finner vi Betlehem som den byen kong David vokste opp i. Her ble David salvet av Samuel til Israels konge. Men først og fremst kjenner vi byen som Jesu fødested, slik det står fortalt i Lukas evangeliet.

På sørveien fra Jerusalem reiste også Josef og Maria, som var med barn, til byen

Betlehem for å la seg innskrive i manntall. Historien forteller at de rastet på stedet som kalles Ramat Rahel (det hebraiske navnet for Rakeshøyden) der Rakel har sin grav. Maria ba sikkert også ved Rakels grav for sitt ufødte barn, slik mødre og gravide kvinner opp igjennom historien og også i dag, ber ved graven. Inn mot Betlehem passerer vi frodige marker der gjetere passer sin hjord, slik de også gjorde det for 2000 år siden. En av disse markene kalles i dag ”Shepherds Field” og det sies at det var der engelen kunngjorde Jesu fødsel for hyrdene.

”Men engelen sa til dem: ”Frykt ikke. For jeg har en stor glede å forkynne dere, og den skal bli hele folket til del: I dag er deres frelser født, her i Davids by; det er Messias, Herren! Og dette skal dere ha til tegn: Dere skal finne et barn, svøpt og liggende i en krybbe.” (Lukas 2.9:12)

Vi var fremme i den Hellige by, Betlehem.

Fødselskirken.

”Og mens de var der, kom tiden da hun skulle føde. Hun fødte da sin sønn, sin førstefødte, svøpte ham og la ham i en krybbe. For inne i herberget var det ikke plass til dem.” (Lukas 2.6:7)

Fødselskirken med Krybbetorget.

Jeg tenkte på ordene fra Lukas evangeliet der jeg sto på plassen foran Fødselskirken.

Plassen kalles i dag Krybbetorget og her samles pilegrimer fra hele verden før de går inn i kirken. Fødselskirken er den eldste kirke i kristenhetens og er bygd over den grotte der Jesus ble født. Tradisjonen som viser til dette stedet, er meget gammel, og kan føres tilbake til før år 100 e.Kr. For å håne de kristne pilegrimer som holdt plassen hellig, lot keiser Hadrianus i år 135 e.Kr. bygge et tempel på stedet og viet det til den greske guden Adonis. På denne måten håpet han å drepe den kristne tro. Denne kamouflasje førte imidlertid til at Konstantin den store og hans mor Helena uten vansker kunne finne frem til Jesu fødselsgrotte, og under overoppsyn av Helena ble det på plassen oppført en basilika.

To hundre år etter innvielsen ble kirken ødelagt, men ble på ny bygget opp av Justinianus. I år 614 e.Kr. klarte kirken seg mirakuløst under den persiske invasjon: Da de persiske soldatene skulle sette fyr på kirken, stoppet de foran bildet av de vise menn som var avbildet i persiske klessdrakter. De nektet å brenne et hellig sted som var bevoktet av persiske menn, forteller historien. År 1101 ble Baldvin I kronet i kirken og tjue år senere ble Baldvin II og hans hustru kronet samme sted. Deretter kom en periode med forfall da bl.a. tyrkerne i år 1646 smeltet om taket til kanonkuler.

Alle som vil gå inn i kristenhetens eldste kirke, må bøye seg. Fra Krybbetorget kan man se at inngangen til kirken opprinnelig har vært en 20 meter høy portal.

Under tyrkernes herjinger ble denne murt igjen av de kristne, slik at de "vantro" ikke skulle kunne ri inn i kirken. Tilbale ble bare en åpning på 1,20 m som kalles Ydmykelsens dør.

Ydmykelsens dør inn til Fødselskirken.

Inne i kirken imponeres man av dens skjønnhet, og ennå i dag finnes bastestrukturen fra Helenas kirke. De fem skip er oppdelt i fire rader med elleve røde kalksteinssøyler. Øverst på søylene ser man spor av helgenbilder med deres navn skrevet på latinsk og gresk. På den ene søylen ser vi også bilde av St. Olav med skriften "*Olavus Rex Norvegiae*", og på en annen Knut den hellige av Danmark.

Interiør fra Fødselskirken

I midtskipet ser vi rester av mosaikk på en bakgrunn av gull, som fremstiller Kristi forfedre samt de sju første kirkemøter. Av disse mosaikkene er bare bildet fra kirkemøtet i Konstantinopel bevart helt, mens de andre kun finnes i små biter.

Fremme i koret står altrene tilhørende de forskjellige konfesjoner og i midten høyalteret, rikt utsmykket med kors, ikoner og lamper.

Fødselsgrotten.

På begge sider av høyalteret fører trapper ned til Fødselsgrotten. I det vi går ned i den lille grotten strømmer sang imot oss på et ukjent språk. I halvmørket ser vi en gruppe mørkhudede menn, stående i en sirkel, mens de holder hverandres hender og synger. Det viser seg å være en gruppe FN-soldater fra Fiji-øyene som på denne måten viser sin glede ved å få være på det sted vår Herre ble født.

Jesu fødested og stjernen med teksten

"Hic de Virgine Maria Jesus Christus natus est".

Fødselsgrottens tak og vegger er dekket med marmor og i taket henger søvlamper og røkelseskar. I gulvet under et alter finner vi stedet der Jesus ble født. En sølvstjerne markerer stedet og på stjernen står skrevet *"Hic de Virgine Maria Jesus Christus natus est"*.

Lenger inne i grotten står det også to små alter. Det ene er Krybbens alter der Jesusbarnet ble lagt, og midt imot står De Vise Menns alter der de tilba Herren Jesus.

Fødselsgrotten.

Der tenner også vi våre lys før vi forlater grotten.

"Jeg kommer til din krybbe her, mitt liv, min Jesus lille.

Min gave jeg deg frembær og gjerne skjenke ville.

Hva selv du gav, jeg giver nu, til deg mitt hjerte, sjel og hu.

La det deg vel behage!"